

Број: 03-02-3-18-1402-6/25
Источно Сарајево, 1.12.2025. године

ИНТЕРНА ПРАВИЛА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ - Дио 2: Врсте докумената босанскохерцеговачке стандардизације и њихово означавање

САДРЖАЈ

Предговор	3
1 Подручје примјене	3
2 Термини и дефиниције	3
3 Врсте и означавање докумената доступних јавности	6
3.1 Врсте докумената	6
3.2 Означавање докумената доступних јавности	7
3.3 Степени усаглашености	11
Библиографија	15

Предговор

Интерна правила за стандардизацију (ИПС) Института за стандардизацију Босне и Херцеговине усаглашена су с принципима међународних и европских организација за стандардизацију те Кодексом добре праксе за стандардизацију Свјетске трговинске организације (WTO).

Интерна правила за стандардизацију (ИПС) првенствено су намијењена за употребу запосленицима Института и техничким комитетима, а посебно предсједницима и техничким секретарима техничких комитета те свима који су укључени у израду нацрта стандарда и нацрта других стандардизацијских докумената Института доступних јавности.

Правила рада босанскохерцеговачке стандардизације под заједничким називом Интерна правила за стандардизацију састоје се од слједећих дијелова:

Дио 1: Оснивање и рад стручних тијела Института

Дио 2: Врсте докумената босанскохерцеговачке стандардизације и њихово означавање

Дио 3: Развој и доношење босанскохерцеговачких стандарда и других стандардизацијских докумената

Дио 4: Структура и обликовање босанскохерцеговачких стандарда и других стандардизацијских докумената доступних јавности

Дио 5: Учествовање у раду техничких радних тијела међународних и европских организација за стандардизацију

Сваки од наведених дијелова Интерних правила за стандардизацију објављен је као засебан документ и сваком је дијелу додијељена јединствена словна ознака (ИПС).

Корисници су одговорни за исправну примјену тих правила.

Ово је прво издање овог дијела Интерних правила за стандардизацију, ИПС 2, које замјењује BAS U 8.5-01 и BAS U 8.5-04 из 2016. године.

1 Подручје примјене

ИПС 2 одређује врсте, степене идентичности и начине означавања докумената доступних јавности Института за стандардизацију Босне и Херцеговине, а који су резултат стандардизацијских пројеката Института.

2 Термини и дефиниције

За потребе овог дијела Интерних правила примјењују се термини и дефиниције наведени у стандарду BAS EN 45020:2009 те слједећи термини и дефиниције:

2.1 програм стандарда

план рада тијела за стандардизацију с пописом текућих задатака из стандардизације
[BAS EN 45020:2009, дефиниција 9.1]

2.2 пројекат стандарда

појединачни радни задатак у склопу програма стандарда
[BAS EN 45020:2009, дефиниција 9.1.1]

2.3 нормативни документ

нормативни документ који утврђује правила, смјернице или карактеристике за активности или њихове резултате

НАПОМЕНА 1 Израз „нормативни документ” је основни појам који обухвата документе као што су стандарди, техничке спецификације, кодекс добре праксе и прописи.

НАПОМЕНА 2 „Документом” се сматра сваки медиј на ком је, односно у ком је записана одређена информација.

НАПОМЕНА 3 Термини за различите врсте нормативних докумената одређени су тако да обухватају документ и његов садржај као јединствену цјелину.

[BAS EN 45020:2009, дефиниција 3.1]

2.4 основни стандард

основни стандард којим се покрива широко подручје или који садржи опште одредбе за поједино подручје

НАПОМЕНА Основни стандард може служити као стандард за директну примјену или као основа за друге стандарде.

[BAS EN 45020:2009, дефиниција 5.1]

2.5 европски стандард (EN)

стандард који је прихватио CEN и/или CENELEC и који носи са собом обавезу примјене као идентични национални стандард и повлачења конфликтних националних стандарда

НАПОМЕНА уз термин: „Хармонизовани – усаглашени стандард” је израз који се користи у Уредби (ЕУ) бр. 1025/2012 Европског парламента и Савјета, што значи да је европски стандард усвојен на основу захтјева који је дала Комисија за примјену усаглашеног законодавства Уније.

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, дефиниција 2.4]

2.6 хармонизовани документ (HD)

CENELEC стандард који се обавезно мора примијенити на националном нивоу, јавним објављивањем броја и наслова HD-а и повлачењем сви конфликтних националних стандарда

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, дефиниција 2.8]

2.7 национални стандард

стандард доступан јавности, који је усвојило неко национално тијело за стандарде

[BAS EN 45020:2009, дефиниција 3.2.1.3]

2.8 државни стандард Босне и Херцеговине (BAS)

стандард доступан јавности, који је усвојило државно тијело за стандарде Босне и Херцеговине

[Закон о стандардизацији Босне и Херцеговине, „Службени гласник БиХ”, број 19/01, члан 2, тачка 1. о)]

2.9 државни стандард национални стандард

стандард доступан јавности, који је усвојило државно тијело за стандарде

НАПОМЕНА Термин „државни стандард” и дефиниција преузети су из Закона о стандардизацији БиХ (Члан 2, „Службени гласник БиХ”, број 19/01), а еквивалентни су термину „национални стандард” који се користи у свим документима међународне или европске стандардизације и као такав преузет је у BAS EN 45020:2009.

2.10 предстандард

документ доступан јавности, који је привремено усвојило тијело за стандардизацију да би се његовом примјеном стекло потребно искуство за израду стандарда

[BAS EN 45020:2009, дефиниција 3.3]

2.11 конфликтни национални стандард

национални стандард који се односи на исто подручје примјене као EN (и HD за CENELEC) и који садржи захтјеве супротне захтјевима EN-а (и HD-а за CENELEC)

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, дефиниција 2.12]

2.12 техничка спецификација

документ у ком се прописују технички захтјеви које треба да задовољи неки производ, процес или услуга

НАПОМЕНА 1 Кад год је могуће, техничка спецификација треба да укаже на процедуре помоћу којих се може одредити да ли су испуњени одређени захтјеви.

НАПОМЕНА 2 Техничка спецификација може да буде стандард, дио стандарда или посебан документ независан од стандарда.

[BAS EN 45020:2009, дефиниција 3.4]

2.13 босанскохерцеговачка техничка спецификација (BAS TS)

документ Института доступан јавности у ком се прописују технички захтјеви које треба да задовољи неки производ, процес или услуга

НАПОМЕНА Техничка спецификација је документ који садржи нормативне елементе, али није постигнут консензус да се његов садржај објави као стандард.

2.14 технички извјештај (TR)

документ који су објавили ISO и/или IEC, CEN и/или CENELEC, који садржи информативни материјал који није прикладан да буде објављен као међународни/европски стандард или техничка спецификација

(ISO/IEC Directives – Part 2:2023, 3.1.8, прилагођено; CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 2:2025, 2.6, прилагођено)

2.15 босанскохерцеговачки технички извјештај (BAS TR)

информативни документ Института који није прикладан за објаву као босанскохерцеговачки стандард или босанскохерцеговачка техничка спецификација

2.16 амандман

промјена, додавање или изостављање одређених дијелова из садржаја неког нормативног документа

2.17 корекција

уклањање штампарских, језичких и сличних погрешака из објављеног текста неког нормативног документа

2.18 водич

упутство

документ који даје правила, оријентацију, савјете и препоруке у вези са стандардизацијом

2.19 BAS упутство

документ Института доступан јавности који даје смјернице, савјете или препоруке за принципе стандардизације и политику те смјернице за стручњаке који израђују стандарде

2.20 посебни национални услов

национална карактеристика или пракса која се не може промијенити чак ни у дужем периоду, нпр. због климатских услова, услова за уземљење електричних уређаја

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, дефиниција 2.14]

2.21 А-одступање

модификација, додавање или брисање из садржаја EN-а (и HD-а за CENELEC) одражава националну ситуацију проузроковану прописима чија је измјена засад изван надлежности националног члана CEN-а и/или CENELEC-а

НАПОМЕНА уз термин: Када су стандарди обухваћени директивама или уредбама ЕЗ-а, став Комисије Европских заједница (ОЈ бр. С 59, 1982-03-09) јесте да важење одлуке Суда правде у случају 815-79 *Cremonini/Vrankovich* (Извјештаји Европског суда 1980, стр. 3583) о усаглашености с А-одступањима више није обавезно и да слободан проток производа усаглашених с таквим стандардом не треба да се ограничи унутар ЕЗ-а, изузев у случају поступка заштите који се предвиђа одговарајућом директивом или уредбом.

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, дефиниција 2.15]

2.22 заједничка модификација

промјена, допуна или брисање из садржаја изворног документа који је одобрио CEN и/или CENELEC и који је стога постао дио EN-а (и HD-а за CENELEC)

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, дефиниција 2.13]

2.23 техничко одступање

(од међународног стандарда у регионалном или националном стандарду) било која разлика између техничког садржаја међународног стандарда и техничког садржаја регионалног и националног стандарда

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, дефиниција 3.8]

2.24 уређивачке измјене

(међународног стандарда у регионалном или националном стандарду) било која допуштена промјена која не мијења технички садржај стандарда

НАПОМЕНА: Дозвољене уређивачке измјене дате су у тачки 3.3.2.1.

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, дефиниција 3.7]

2.25 измјена у начину изражавања

замјена једне ријечи или фразе у регионалном или националном стандарду синонимима, да би се одсликао језик регије или земље која преузима овај међународни стандард, кад се преузима међународни стандард на једном од службених језика

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, дефиниција 3.9]

2.26 документ за тумачење (IS)

документ који даје тумачење документа босанскохерцеговачке стандардизације

2.27 национални додатак (NA)

национални документ или дио стандарда који може да садржи обавијести и упутства за примјену стандарда

3 Врсте и означавање докумената доступних јавности**3.1 Врсте докумената**

Извори за стандардизацијски рад у Босни и Херцеговини су међународни и европски пројекти, пројекти стандардизацијских тијела других земаља те изворни документи босанскохерцеговачке стандардизације.

У Институту за стандардизацију Босне и Херцеговине израђују се и објављују сљедеће врсте докумената доступних јавности:

- босанскохерцеговачки стандард, BAS
- босанскохерцеговачка техничка спецификација, BAS TS
- босанскохерцеговачки технички извјештај, BAS TR
- амандман, A
- национални додатак, NA
- корекција, Cor
- BAS упутство.

Документи које објављује Институт могу да буду изворни документи босанскохерцеговачке стандардизације и документи босанскохерцеговачке стандардизације који настају преузимањем међународних, европских и докумената стандардизацијских тијела других земаља.

Институт објављује и друге врсте докумената чији се садржај односи на стандардизацијски рад, нпр. летке, брошуре, каталоге итд.

3.2 Означавање докумената доступних јавности

3.2.1 Референтна ознака

Референтна ознака изворног документа босанскохерцеговачке стандардизације састављена је од словне и бројчане ознаке и године објаве тог документа раздвојене двотачком (видјети табелу 1).

Референтна ознака документа босанскохерцеговачке стандардизације насталог преузимањем међународног, европског или стандардизацијског документа тијела других земаља састављена је од словне ознаке документа босанскохерцеговачке стандардизације и словне и бројчане ознаке преузетог документа, те године објаве документа босанскохерцеговачке стандардизације раздвојене двотачком (видјети табелу 2).

Институт може објавити амандман, корекцију само за босанскохерцеговачки стандард. Ознака амандмана на босанскохерцеговачки стандард или корекција босанскохерцеговачког стандарда састоји се од референтне ознаке босанскохерцеговачког стандарда на коју се односи, ознаке амандмана или корекције, одвојене косом цртом те године објаве тог амандмана или корекције и раздвојене двотачком (видјети табеле 1 и 2).

Референтна ознака документа босанскохерцеговачке стандардизације може се допунити двословном ознаком језика на ком је текст објављен. Ознака језика одвојена је од референтне ознаке документа једним размаком и исписује се малим словима и смјештена је између заграда, а код навођења више језика ознаке се раздвајају зарезом.

ПРИМЈЕР

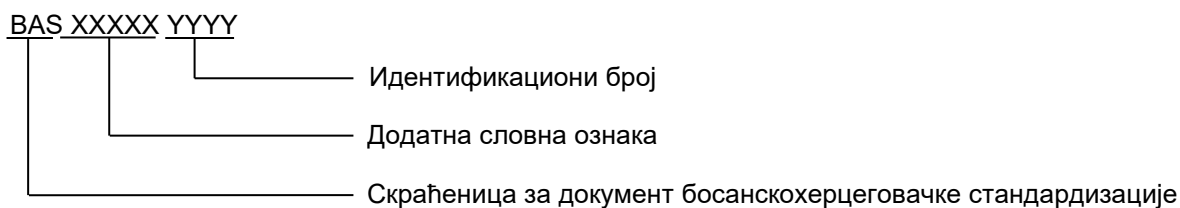
Референтна ознака босанскохерцеговачког стандарда насталог преузимањем, методом превода, међународног стандарда, публикованог 2011. године као четворојезично издање (на босанском и енглеском, француском и руском језику):

BAS ISO 1891:2011 (бс, ен, фр, ру).

3.2.2 Означавање изворних докумената босанскохерцеговачке стандардизације

Изворни документи босанскохерцеговачке стандардизације израђују се само ако за одређени предмет стандардизације не постоје међународни или европски нормативни документи или документи стандардизацијских тијела других земаља, а постоји потреба да се тај предмет стандардизације дефинише нормативним документом.

Ознака изворних докумената босанскохерцеговачке стандардизације може се шематски приказати:

Начин означавања изворних докумената босанскохерцеговачке стандардизације према њиховој врсти дат је у табели 1.

Табела 1 – Ознаке изворних докумената босанскохерцеговачке стандардизације

Бр.	Врста	Словна ознака	Референтна ознака	Објашњење	Примјер
1	Босанскохерцеговачки стандард	BAS	BAS BBBB:gggg	Ознака се састоји од слова и бројки у низу од 1001 навише без обзира на врсту документа	BAS 1049:2023
2	Босанскохерцеговачка техничка спецификација	BAS TS	BAS TS BBBB:gggg		BAS TS 1037:2012
3	Босанскохерцеговачки технички извјештај	BAS TI	BAS TI BBBB:gggg		BAS TI 1042:2010
4	Босанскохерцеговачко упутство	BAS УПУТСТВО	BAS УПУТСТВО BBBB:gggg	Ознака се састоји од слова и бројки у низу од 1 до 100	BAS UPUTSTVO 14:2013
5	Амандман	A	BAS BBBB/An:gggg	Стандард може имати највише 2 амандмана	BAS 1037/A1:2009
6	Национални додатак	NA	BAS BBBB/NA:gggg	Национални додатак објављен као засебан документ	BAS EN 1997-2/NA:2022
7	Корекција	Cor	BAS BBBB/Corn:gggg	Стандард може имати највише 2 корекције	BAS 1025/Cor1:2006
8	Преднацрт босанскохерцеговачког стандарда	pnBAS	pnBAS BBBB:gggg	Испред ознаке додају се мала слова <i>pn</i>	pnBAS 1056:2017
9	Нацрт босанскохерцеговачког стандарда	nsBAS	nsBAS BBBB:gggg	Испред ознаке додају се мала слова <i>ns</i>	nsBAS 1072:2018
10	Коначни нацрт босанскохерцеговачког стандарда	knsBAS	knsBAS BBBB:gggg	Испред ознаке додају се мала слова <i>kns</i>	knsBAS 1057:2023
НАПОМЕНА 1 Акроним BAS се састоји од двословне ознаке за државу Босну и Херцеговину (BA), која је утврђена међународним стандардом ISO 3166-1 и почетног слова ријечи стандард (S). НАПОМЕНА 2 Бројчана ознака изворних докумената босанскохерцеговачке стандардизације било које врсте почиње бројем 1001. Легенда: BBBB = бројчани дио ознаке gggg = година издања n = број амандмана или корекције					

3.2.3 Означавање докумената босанскохерцеговачке стандардизације насталих преузимањем међународних/европских докумената

Институт за стандардизацију БиХ прихвата као документе босанскохерцеговачке стандардизације следеће врсте међународних и европских докумената:

- стандард (IEC, ISO, EN, ETS)
- хармонизовани документ (HD)
- предстандард (ENV)
- техничка спецификација (TS)
- јавно доступна спецификација (PAS)
- технички извјештај (TR)
- водич (*Guide*)
- амандман
- корекција

Стандарди међународних организација за стандардизацију или стандардизацијских тијела других земаља прихватају се као идентични или модификовани босанскохерцеговачки стандарди.

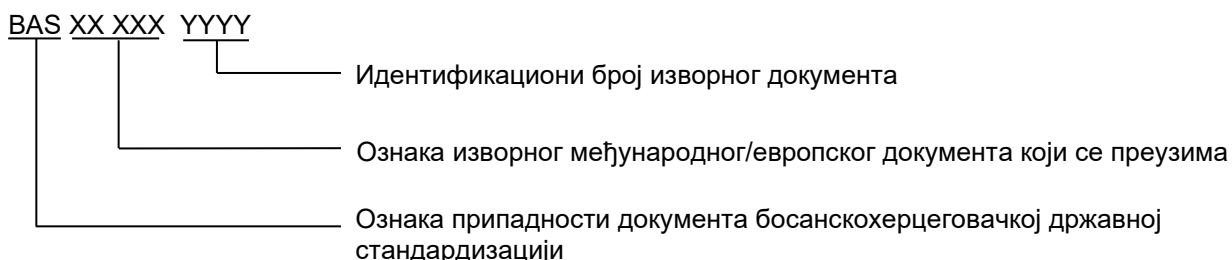
Стандарди и хармонизовани документи (HD) европских организација за стандардизацију прихватају се само као идентични босанскохерцеговачки стандарди.

Међународни/европски стандардизацијски документи могу се прихватити као идентични или модификовани документи босанскохерцеговачке стандардизације.

Нормативни документи стандардизацијских тијела других земаља, као нпр. АСТМ, могу се прихватити као идентични документи босанскохерцеговачке стандардизације.

Друге врсте међународних и европских те докумената стандардизацијских тијела других земаља могу се прихватити као документи босанскохерцеговачке стандардизације уз посебан поступак оцјењивања који проводе одговарајућа стручна тијела Института.

Ознака докумената босанскохерцеговачке стандардизације насталих прихватањем међународних/европских докумената може се шематски приказати:

Начин означавања докумената босанскохерцеговачке стандардизације насталих прихватањем међународних/европских докумената према њиховој врсти дат је у табели 2.

Табела 2 – Означавање документа босанскохерцеговачке стандардизације који је идентични прихваћени међународни/европски документ исте врсте

Бр.	Врста документа	Референтна ознака изворнога документа	Референтна ознака босанскохерцеговачког документа	Примјер
1.	Стандард	EN BBBB:yyyy	BAS EN BBBB:gggg	BAS EN 1990:2014
		ISO BBBB:yyyy	BAS ISO BBBB:gggg	BAS ISO 10762:2016
		IEC BBBB:yyyy	BAS IEC BBBB:gggg	BAS IEC 60050-826:2016
		ETS BBBB:yyyy	BAS ETS BBBB:gggg	BAS ETS 300381:2011
2.	Хармонизовани документ ¹	HD BBBB:yyyy	BAS HD BBBB:gggg	BAS HD 123.6 S2:2014
3.	Предстандард ²	ENV BBBB:yyyy	BAS ENV BBBB:gggg	BAS ENV 717-3:2003
4.	Техничка спецификација ³	OST/TS BBBB:yyyy	BAS OST/TS BBBB:gggg	BAS IEC/TS 60815-3:2016
5.	Јавно доступна спецификација ⁴	OST/PAS BBBB:yyyy	BAS OST/PAS BBBB:gggg	BAS IEC/PAS 62515:2011
6.	Технички извјештај ⁵	OST/TR BBBB:yyyy	BAS OST/TR BBBB:gggg	BAS ISO/TR 12910:2013
		CR BBBB:yyyy	BAS CR BBBB:gggg	BAS CR 12349:2012
7.	Водич	OST Guide BBBB:yyyy	BAS OST Guide BBBB:gggg	BAS ISO Guide 27:2007
8.	Амандман који се прихвата као посебан документ	EN BBBB:yyyy/An:yyyy	BAS EN BBBB/An:gggg	BAS EN 12340/A2:2012
		ISO BBBB:yyyy/Amdn:yyyy	BAS ISO BBBB/An:gggg	BAS ISO 10317/A1:2014
		IEC BBBB:yyyy/amn:yyyy	BAS IEC BBBB/An:gggg	BAS IEC 60122-2-1/A1:2010
9.	Корекција која се објављује као посебан документ	EN BBBB:yyyy/AC:yyyy	BAS EN BBBB/Corn:gggg	BAS EN 10324/Cor1:2010
		ISO BBBB:yyyy/Cor n:yyyy	BAS ISO BBBB/Corn:gggg	BAS ISO 10262/Cor1:2013
		IEC BBBB:yyyy/Corr.n:yyyy	BAS IEC BBBB/Corn:gggg	BAS IEC 60994/Cor1:2012
10.	Документ за тумачење	EN BBBB:yyyy/ISn:yyyy	BAS EN BBBB/ISn:gggg	BAS EN 50438/IS1:2016
		IEC BBBB:yyyy/ISn:yyyy	BAS IEC BBBB/ISn:gggg	BAS IEC 60825-2/IS1:2008

¹ Хармонизовани документ за усаглашавање објављује CENELEC.

² Предстандард (ENV) је објављивао CEN. Умјесто предстандарда, CEN сада објављује техничке спецификације (TS).

³ Техничке спецификације објављују ISO, IEC, CEN, CENELEC и ETSI.

⁴ Јавно доступне спецификације објављују ISO и IEC.

⁵ Техничке извјештаје објављују ISO, IEC, CEN и CENELEC.

Легенда:

OST = организација која је издала међународни/европски документ

BBBB = број међународног/европског документа

n = број амандмана, корекције или документа за тумачење

gggg = година објаве босанскохерцеговачког документа

yyyy = година објаве међународног/европског документа

3.3 Степени усаглашености

3.3.1 Уопштено

Да би се однос између документа босанскохерцеговачке стандардизације насталог преузимањем и одговарајућег преузетог међународног или европског стандарда могао одмах да установи, треба одредити и означити њихов степен усаглашености.

Одређивање степена усаглашености мора се провести поређењем од тачке до тачке и мора се обухватити и подручје примјене и садржај стандарда да би се открила сва одступања.

У складу с ISO/IEC и CEN/CENELEC документима утврђена су три основна степена усаглашености стандарда: идентичан, модификован и нееквивалентан.

3.3.1.1 Идентичан степен усаглашености

Босанскохерцеговачки стандард је идентичан с међународним и европским стандардом те хармонизованим документом или стандардом стандардизацијског тијела других земаља под сљедећим условима:

- а) BAS стандард је идентичан у техничком садржају, структури и начину изражавања (или је идентичан превод), или
- б) BAS стандард је идентичан у техничком садржају, мада садржи сљедеће мање уређивачке измјене.

Босанскохерцеговачки стандардизацијски документ је идентичан с међународним или европским стандардизацијским документом и стандардизацијским документом стандардизацијског тијела других земаља ако је:

- а) Босанскохерцеговачки стандардизацијски документ идентичан у техничком садржају, структури и начину изражавања (или је идентичан превод), или
- б) Босанскохерцеговачки стандардизацијски документ идентичан у техничком садржају, мада садржи мање уређивачке измјене.

Мање уређивачке измјене допуштене у босанскохерцеговачким стандардима су сљедеће:

- замјена тачке (.) зарезом (,) као знаком за децимално мјесто,
- исправке штампарских грешака или промјене код нумерисања странице,
- изостављање једног или више језика код вишејезичног међународног или европског издања,
- укључивање међународних или европских амандмана и техничких корекција издатих на међународни или европски стандард,
- промјена наслова ради досљедности с постојећом серијом босанскохерцеговачких стандарда,
- замјена израза *овај међународни или европски стандард* за *овај босанскохерцеговачки стандард*,
- укључивање у босанскохерцеговачки стандард информативног текста (нпр. информативних додатака који не доводе до промјене одредаба међународног или европског стандарда, не допуњују их или их не бришу); примјери информативног текста имају савјетодаван карактер за корисника, упутства за обуку или приједлог облика образаца или извјештаја,
- брисање уводног текста међународног стандарда и изостављање насловне странице међународног стандарда¹⁾;
- измјена у начину изражавања, како је дефинисано у 3.25.

Под овим условом је „принцип узајамности” („принцип *vice versa*”) задовољен.

¹⁾ Не односи се на европски стандард.

НАПОМЕНА Промјене у слогу документа (нпр. у односу на означавање страница, врсту слова и величину слова итд.), посебно у електронској обради, немају утицај на степен усаглашености.

Кад се преузимају међународни или европски стандарди препоручује се идентичан степен усаглашености односно да BAS стандард буде идентичан с преузетим стандардом јер тиме обезбјеђује уклањање техничких баријера - олакшавање трговине и не доводи до неприхватљивости између двају регионалних или националних стандарда.

Мање уређивачке измјене допуштене у босанскохерцеговачким стандардизацијским документима исте су као за босанскохерцеговачке стандарде.

НАПОМЕНА Било која промјена у слогу документа (нпр. у вези с нумерисањем страница, врстом слова и величином слова итд.), посебно у електронском окружењу, не утиче на степен идентичности.

За идентично прихваћене међународне и европске те документе стандардизацијских тијела других земаља примјењује се једноструко нумерисање за прихватање стандарда и једноструко нумерисање с националном ознаком врсте када се прихватају међународни, европски и документи који нису стандарди (видјети табелу 2). Ради транспарентности и препознатљивости, код идентичног прихватања број босанскохерцеговачког документа исти је као и број прихваћеног документа.

3.3.1.2 Модификован степен усаглашености

Босанскохерцеговачки стандард је модификован у односу на међународни стандард ако садржи допуштена техничка одступања и ако су задовољени сљедећи услови:

- да су та настала техничка одступања препознатљива (наведена, обиљежена и објашњена);
- да босанскохерцеговачки стандард одражава структуру међународног стандарда.

НАПОМЕНА Дозвољава се промјена структуре само ако се могу једноставно упоредити садржај и структура оба стандарда.

Ради транспарентности и сљедивости препоручује се да један босанскохерцеговачки стандард преузима један међународни стандард. У одређеним околностима може бити прикладно преузети неколико међународних стандарда унутар једног босанскохерцеговачког стандарда. Међутим, то је за корисника изводљиво само ако је доступно поређење садржаја у попису који идентификује и објашњава промјене.

Дозвољене промјене дате у 3.3.2.1 може да садржи и модификовани стандард.

Модификовани босанскохерцеговачки стандард може укључити сљедеће случајеве:

- а) „Босанскохерцеговачки стандард садржи мање” –
у босанскохерцеговачком стандарду се примјењује само подскуп доступних избора у односу на међународни стандард, садржи блаже захтјеве итд.,
- б) „Босанскохерцеговачки стандард садржи више” –
у босанскохерцеговачки стандард се додају неки аспекти или врсте, садржи строжије захтјеве, укључује додатна испитивања итд.,
- ц) „Босанскохерцеговачки стандард мијења дио међународног стандарда” –
дио садржаја је идентичан, али оба, и босанскохерцеговачки стандард и међународни стандард, садрже различите захтјеве,
- д) „Босанскохерцеговачки стандард допушта алтернативни избор” –
босанскохерцеговачки стандард допушта одредбу истог статуса која се може користити као алтернатива одредби датој у међународном стандарду.

НАПОМЕНА Босанскохерцеговачки стандард може укључити међународни стандард у цијелости и може садржавати додатне техничке одредбе које нису дио међународног стандарда. У овом случају степен

усаглашености у односу на међународни стандард „модификован” или „нееквивалентан” у зависности је од тога **да ли су или не разлике јасно обиљежене, а техничка одступања наведена и објашњена**, мада дио који садржи укључени међународни стандард није био предмет модификовања.

Ако код преузимања европског стандарда има потребе за одступањем од садржаја европског стандарда, тј. ако је потребно урадити А-одступање, мора се од одговарајуће организације за стандардизацију затражити одобрење.

3.3.1.3 Нееквивалентан степен усаглашености

Босанскохерцеговачки стандард је неекивалентан у односу на међународни или европски стандард ако постоје измјене у техничком садржају и структури, и ако те измјене нису јасно наведене, обиљежене и објашњене.

То укључује и случај када у босанскохерцеговачком стандарду остаје мањина међународних или европских одредби по броју и важности.

НАПОМЕНА Босанскохерцеговачки стандард с овим степеном усаглашености не сматра се преузетим стандардом.

3.3.2 Означавање степена усаглашености

За означавање степена усаглашености између националног и међународног или европског стандарда може се користити назив степена усаглашености или скраћенице дате у табели 3.

Табела 3 - Степени усаглашености и њихове скраћенице

Степен усаглашености	О п и с	Скраћеница
идентичан	Национални стандард је идентичан с међународним или европским стандардом ако је: а) национални стандард идентичан у техничком садржају, структури и начину излагања, или б) национални стандард идентичан у техничком садржају, премда може да садржи минималне уређивачке измјене дате у 3.3.2.1. „Принцип узајамности” јесте испуњен.	IDT
модификован	Национални стандард је модификован у односу на међународни стандард под сљедећим условима: – да су настала техничка одступања препознатљива (наведена, обиљежена и објашњена), – да национални стандард одражава структуру међународног стандарда. НАПОМЕНА Дозвољава се промјена структуре само ако се могу једноставно упоредити садржај и структура оба стандарда. Такође, модификовани стандард може да укључује измјене дозвољене под идентичном усаглашеношћу. „Принцип узајамности” није испуњен.	MOD
нееквивалентан	Национални стандард је неекивалентан међународном или европском стандарду ако постоје измјене у техничком садржају и структури, и ако те измјене нису јасно наведене, обиљежене и објашњене. Усаглашеност између националног и међународног стандарда није јасно видљива. НАПОМЕНА Овај степен усаглашености не подразумеива преузимање.	NEQ

У складу с табелом 3, степен усаглашености босанскохерцеговачког стандарда и преузетог међународног или европског стандарда означава се скраћеницом коју треба навести у загради с ознаком и годином издања међународног или европског стандарда, а иза ознаке, године издања и назива босанскохерцеговачког стандарда.

BAS XX XXX YYYY:година издања босанскохерцеговачког стандарда, назив босанскохерцеговачког стандарда (XX XXX YYYY:година издања међународног или европског стандарда, скраћеница за степен усаглашености)

ПРИМЈЕР 1

BAS EN IEC 61853-4:2023, *Испитивање перформанси и одређивање снаге и енергије фотонапонских (PV) модула - Део 4: Стандардни референтни климатски профили* (EN IEC 61853-4:2018, IDT; IEC 61853-4:2018, IDT)

Ако се назив босанскохерцеговачког стандарда, који је резултат превода, због конзистентности с постојећим босанскохерцеговачким стандардима разликује од назива преузетог међународног или европског стандарда, тада треба дописати у загради, поред ознаке и године издања, и назив међународног или европског стандарда на енглеском језику или другом језику изворног документа.

3.3.2.1 Означавање степена усаглашености BAS стандарда у прегледима, каталозима, базама података и слично

Да би усаглашеност преузетог стандарда био уочљив и јасан у прегледима, каталозима, базама података и слично, потребно је уз ознаку босанскохерцеговачког стандарда додати годину издања, редни број издања, ознаку методе преузимања, ознаку језика босанскохерцеговачког стандарда, назив босанскохерцеговачког стандарда на једном од службених језика/службеним језицима у Босни и Херцеговини и енглеском језику или другом језику изворног документа, ознаку и годину издања међународног или европског стандарда и степен усаглашености с међународним или европским стандардом на сљедећи начин:

BAS XX XXX YYYY:година издања (број изд.) (метода преузимања) (језик) (број страна)

Назив на једном од службених језика/службеним језицима у Босни и Херцеговини (XX XXX YYYY:година издања, скраћеница за степен усаглашености)

Назив на језику изворног документа (NN NNN:година издања, скраћеница за степен усаглашености)

ПРИМЈЕР 1

BAS ISO 4156-1:2022 (2. изд.) (ко) (бс, ен) (66 стр.)

Равни цилиндрични еволвентни жљебови - Метрички модул, бочно подесиви - Део 1: Општи принципи (ISO 4156-1:2021, IDT)

Straight cylindrical involute splines - Metric module, side fit - Part 1: Generalities (ISO 4156-1:2021, IDT)

ПРИМЈЕР 2

BAS EN ISO 9004:2019 (4. изд.) (пв) (бс) (хр) (ср)²⁾ (62 стр.)

Управљање квалитетом - Квалитет организације - Упутство за постизање одрживог успјеха (EN ISO 9004:2018, IDT; ISO 9004:2018, IDT)

Quality management - Quality of an organization - Guidance to achieve sustained success (EN ISO 9004:2018, IDT; ISO 9004:2018, IDT)

²⁾ Свака верзија је посебно публикована.

Библиографија

- [1] Закон о стандардизацији Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, број 19/01)
- [2] Закон о оснивању Института за стандардизацију Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, број 44/04)
- [3] Правилник о процедури доношења, припремања и објављивања босанскохерцеговачких стандарда („Службени гласник БиХ”, број 51/18)
- [4] Уредба (ЕУ) број 1025/2012 Европског парламента и Савјета о европској стандардизацији
- [5] Уредба (ЕУ) број 2022/2480 Европског парламента и Савјета о измјени Уредбе (ЕУ) број 1025/2012
- [6] BAS EN 45020:2009, *Стандардизација и сродне дјелатности – Општи рјечник*
- [7] IPS 1:2025, *Интерна правила за стандардизацију - Дио 1: Оснивање и рад стручних тијела Института*
- [8] IPS 3:2025, *Интерна правила за стандардизацију - Развој и доношење босанскохерцеговачких стандарда и других докумената босанскохерцеговачке стандардизације*
- [9] IPS 4:2025, *Интерна правила за стандардизацију - Структура и обликовање босанскохерцеговачких стандарда и других докумената доступних јавности*
- [10] IPS 5:2025, *Интерна правила за стандардизацију - Учествовање у раду европских и међународних техничких тијела*
- [11] ISO/IEC Guide 21-1, *Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables – Part 1: Adoption of International Standards*
- [12] ISO/IEC Guide 21-2, *Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables – Part 2: Adoption of International Deliverables other than International Standards*
- [13] ISO/IEC Directives, (сви дијелови)
- [14] ISO/IEC Directives Part 1 and Consolidated ISO Supplement
CEN/CENELEC Internal Regulations, дио 2 и 3

Овај дио Интерних правила за стандардизацију ступа на снагу даном доношења.

Одобрио:
Директор

.....
Александар Тодоровић

